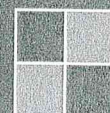

2016.

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

A Perkátai Szociális Központ 2016. évi
gyermekjóléti és gyermekvédelmi
szolgáltató tevékenység értékeléséről

Barna Tímea
Intézményvezető
2016.

1. Gyermekjóléti feladatok

A Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. előírásai szerint végzi.

A Gyermekjóléti Szolgálat 2431 Perkáta Bocskai u. 2 szám alatt működik, egy fő családgondozóval látja el feladatát.

Egy irodahelyiséggel, riportszobával, váróhelyiséggel, vizesblokkal rendelkezik. A tárgyi feltételek közül: telefon, számítógép, nyomtató, internet elérés rendelkezésre áll.

A területi munkavégzéshez a településen kerékpár használata biztosított. Így az ügyfélfogadási időt felváltva és a törvény által előírt 20 óra terepmunka és 20 óra irodai munka formájában biztosítjuk.

A terepmunka magába foglalja, a jelzőrendszeri tagokkal való kapcsolattartást és a családokkal, gyermekekkel történő együttműködést. Családlátogatásokat, esetkonferenciákat, védelembe vételi tárgyalásokat, rendőrségi ügyek lebonyolítását valamint, az oktatási intézményekkel, egészségügyi intézményekkel, a rendőrség, bíróság, gyermekotthonok, alapítványok, civil szervezetekkel történő együttműködést és a segítő munkát, ügyintézését.

Család- és gyermekjóléti szolgálat 2016. évi szakmai beszámoló

A szolgálat munkájának részletezése előtt mindenképpen ki kell térni a tárgy évben történt strukturális és jogszabályi változásokra.

2016. év a szolgálat életében mérföldkövet jelentett, hiszen január 1. napjával a szolgáltatás működését nagymértékű változások érték. Családsegítés és a gyermekjóléti szolgálat szolgáltatás egybeolvadt, ezzel Perkáta településen a szakemberi gárda is 1 főre szűkült, legalábbis ami a családok segítségét illeti.

A településen a családsegítő feladatokat az előző évben 3 fő látta el:

- Hruby Enikő 2016. 01. 01. – 2016. 07. 03.
- Szabó Judit 2016. 07. 04. – 2016. 10. 27.
- Kovács Ferenc 2016.10.28. – mai napig

Az alapszolgáltatás feladatai közé tartozott a családok esetmunkáján kívül a jelzőrendszer működtetése, amelyet szintén a fenn írt három fő látta el jelzőrendszeri felelősként.

Az említett időszak végeztével a rendszerben 107 ellátott jelentésére került sor, amely 36 családot jelent. Fontos megjegyezni, hogy a családok létszáma meghaladja a jogszabályban rögzített 1 főre jutó 25 ellátott családot. A 36 család segítését, gondozását Kovács Ferenc családsegítő végzi.

Az ellátásban 55 fő 14 éven aluli gyermek részesül, és 13 fő 15 éves vagy idősebb tanuló. A járás többi településével összevetve ez egy közepesen magas érték. A gyermekek rendszerbe kerülését leginkább az életviteli, elhanyagolási és gyermeknevelési problémák jelentik.

Szakmai tevékenységünket a megelőzés, kezelés és gyámhatósági jelzések körében végezzük, ezeknek a mutató számait az 1. táblázat tartalmazza. Fontos megjegyezni, hogy minden jelzés után kötelező családlátogatást tenni a segítőnek, illetve minden gyámhatósági jelzős előtt környezettanulmányt kell készíteni, ezzel párhuzamosan esetkonferencia szervezését írja elő a protokoll.

Jelenleg a településünkön 30 védelembe vett gyermek él, ez 12 családot érint. Továbbá 18 gyermek nevelésbe vételi eljárás során került nevelőszülőhöz vagy gyermekotthonba (2. táblázat). Járási szinten ezek a számok magasnak mondhatóak.

Szolgálatunk 18 esetben nyújtott korrepetálást a tavalyi évben a gyermekeknek, illetve 2 esetben ifjúsági tanácsadásra került sor (3. táblázat).

Jövőbeni szakmai céljaink közé tartozik a település teljes gyermekjóléti lefedettsége, amely célt csak plusz aktív családsegítővel lehet elérni. Prevenációs tevékenységünkre nagyobb hangsúlyt kell fektetni, a jövőben a tervek között szerepel a nyári tábor szervezése, illetve iskolai prevenciók tartása.

A Gyermekjóléti szolgálat családgondozójának tevékenysége:

A Gyermekjóléti szolgálatnak hozzá kell járulnia a gyermekek testi, lelki, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban történő nevelkedésének elősegítéséhez.

Ennek elősegítése érdekében a családgondozó feladatai:

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról **tájékoztatás ad.**
- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó **tanácsadás** vagy az ezekhez való hozzájutást megszervezi.
- a problémának megfelelő szakemberhez történő **továbbirányítása**, más intézményhez történő továbbirányítás.

Fontos a munka során, hogy a külsős tanácsadók (pszichológus, fejlesztőpedagógus, nevelési tanácsadó) tevékenysége is az összehangolt munka részét képezze.

- olyan **szabadidős programokat szervez, azokról tájékoztatást ad**, amelyek a családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítését célozzák, illetve megszervezése a rossz szociális helyzetben lévő szülőknek aránytalan nehézséget okozna
- **segíti a hivatalos ügyek intézését**
- a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése érdekében **intézkedéseket tesz**, továbbá megszünteti a veszélyeztetettséget
- a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében **működteti az észlelő és jelzőrendszert feltárja** a veszélyeztetettséget előidéző okokat, és ezek megoldására javaslatot készít
- munkája során **együttműködik**, és folyamatos munkakapcsolatot alakít ki az illetékességi területén az ellátást végző szakintézményekkel, állami, egyházi, civil, és gazdálkodó szervezetekkel
- gyermek veszélyeztetettsége esetén **javaslattal élhet** védelembe vételre
- **hivatalos ügyek intézésének segítése, jogi segítségnyújtás**

- bizonyos esetekben (válás, gyermekelhelyezés, kapcsolattartás, gyermektartásdíj megelőlegezése, nagyszülői láthatás, családon belüli erőszak, bántalmazás) elsősorban a családgondozó személyében történik a **tanácsadás, információszolgáltatás, továbbirányítás** az ügyfelek részére
- a családi **konfliktusok megoldásának elősegítése**, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében
- a szolgálat célja, hogy segíthesse a szülő-gyermek **kapcsolattartás** optimálisabbá tételét, különösen azon családoknál, ahol a kapcsolattartás lebonyolítása sorozatos konfliktusok forrása, s ezek feloldásához képzett szakemberek segítségét elfogadják az érintettek

Az alapellátás keretén belül gondozott családok körében nagyarányú a gyermekét egyedül nevelő, elvált, illetve válása után új kapcsolatot létesítő szülők száma.

Így szinte napi rendszerességgel találkozunk a gyerekelhelyezés, kapcsolattartás legkülönfélébb problematikájával.

- örökbefogadással kapcsolatos feladatok
- bűnmegelőzési tevékenység
- drog prevenciók előadások szervezése.

A mindennapi munkánk során tapasztaljuk, hogy egyre több család kerül válsághelyzetbe a munkahely elvesztése, és az egyre súlyosbodó anyagi problémák miatt. Emiatt a párkapcsolatban, házastársi viszonyban élő gyermekes családok több esetben igen nagy bizonytalanságban élik mindennapi életüket.

Ez a létbizonytalanság sokszor a szülők, párok közti konfliktushelyzet kialakulásához, váláshoz, lelki terror-, családon belüli bántalmazáshoz, káros szenvedélyek kialakulásához vezet. Mindezt tovább bővíti a munkanélküliségből adódó anyagi nélkülözés, mely a legtöbb esetben depresszióval, alkoholizmussal, agresszív, deviáns magatartással is társul.

Ezek együttes hatásának következtében a gyermekek háttérbe szorulnak, a szülőknek nincs elegendő türelme, figyelme gyermekére.

A gyermekneveléssel kapcsolatos problémák leginkább a kamaszkorban jelentkeznek. Jellemző a csavargás, szülő és gyermek közötti konfliktus, az esetleges dohányzás és a droghasználat, a tankötelezettség teljesítésének az elmulasztása. A szülők a megoldási lehetőségeket nem találják, ebben kell segítséget nyújtani számukra, továbbá a következtelen

és eredménytelen gyermeknevelési módszerek elkerülése érdekében szükséges a családgondozó beavatkozása.

Nagyon sok család küzd, a létfenntartásukat veszélyeztető anyagi problémával, ami elmélyülni látszik, illetve tartóssá válik, ami közvetlenül befolyásolja a gyermekek életminőségét is.

A szülők helytelen életvitele, a nem megfelelő pénzbeosztás mellett a hiteltartozások folyamatos növekedése, a törlesztő részletekkel való elmaradás miatt, illetve gazdasági helyzet miatt egyre több család kerül nehéz anyagi helyzetbe.

A gyermekek ruháztatása egyre nagyobb gondot ró a családokra, új ruhákra egyre jobban nem telik.

Ruhabörzét tartottunk 3 alkalommal, amelynek révén sokan jutottak használt, de jó minőségű ruhákhoz.

A másik gyakori probléma a szülők között jelentkező konfliktus, ami gyakran a családon belül marad. Azonban ezt a problémát általában a gyermek viselkedése jelzi, ami inkább érzelmi elhanyagolás terén mutatkozik meg.

A társadalmi folyamatok felgyorsulása során azt is tapasztaljuk, hogy egyre komolyabb problémát okoz a gyermekek agresszív viselkedése egymással a mindennapi életszíntereken (iskola, utca, otthonuk stb.).

Gyakori problémaként jelentkezik a szülők nem megfelelő életvitele, gyakran találkozunk a szülők, akár a várandós édesanya erős dohányzásával is, de egyre gyakoribb a szülőknél is jelentkező internet függőség és az egyéb játékszenvedély felmerülése.

Munkánk során egyre nagyobb problémát jelent a tankötelezettség elmulasztása. Sok fiatalok nem érzik kötelességének a tanórákon való részvételt.

A helyzet megoldásához a szülők együttműködésére is szükség lenne, de sok esetben ők maguk is tehetetlenek, illetve esetleg egyetértenek a hiánnyal.

Munkánk során gyakran tapasztaljuk azt is, hogy a családok és egyének nem ismerik fel saját anyagi korlátaikat, ezért „túlvállalják” magukat a pénzügyi kölcsönök felvételével.

Évről évre egyre több középkorú, alacsonyabb iskolai végzettségű kliens fordul hozzánk munkahelyet keresve. Nagyon nehéz helyzetben vannak, mert ők válnak elsősorban munkanélkülivé és tartósan kiszorúlnak a munkaerőpiacról.

Az intézményi beszámolók és a gyermekjóléti szolgálat munkája alapján a gyermekek veszélyeztetettségének okai a következők:

- gyermeknevelési
- anyagi, megélhetési problémák
- munkanélküliség (ebből adódó feszültség, depresszió, bántalmazások)
- gyermeki agresszivitás
- gyermekintézménybe való beilleszkedés
- családi konfliktus
- szenvedélybetegség
- szülői elhanyagolás (testi, lelki, mentális)
- családon belüli bántalmazás
- gyerekek egymással szembeni agressziója (fizikai bántalmazás, lelki terror)
- szülői elhanyagolás (testi, mentális, érzelmi)
- gyermekek önértékelési zavarai
- káros anyagok fogyasztása rejtett/nyilvános módon
- bandázás
- kortárs csoportnak való megfelelés

2016-ban is minden jelzőrendszeri tag és a gyermekjóléti szolgálat hatékonyan próbált segíteni saját eszközeivel (fejlesztésekkel, szakkörökkel, szabadidős programokkal, adatlap, esetjelzések, együttműködés) egy adott gyermek, család problémája esetén.

A jelzőrendszeri tagokkal nagyon jó az együttműködés.

A 2016. év során a jelzőrendszer tagjaival, 6 alkalommal tartottunk jelzőrendszeri ülést.

Jövőbeni elképzeléseink és céljaink:

- tervben van az iskolában kiscsoportos foglalkozás a magatartásproblémás gyermekekkel.
- szeretnénk kirándulási/táborozási lehetőséget biztosítani a szociálisan hátrányos, krízishelyzetben élő, sérült, kirekesztett gyermekek részére.

A 2016-os évben a családsegítést igénybe vevők száma az előző évekhez képest nem emelkedett.

Sajnos a statisztikák alapján a segítségre szorulóknak jelentős része egyedülálló, elvált, nyugdíjas vagy gyermekét egyedül nevelő kliensekből állt.

Legtöbbjük alulképzett, csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkeztek. Azok, akiknek szakmájuk volt, legtöbbjük nem a végzettségének megfelelő munkakörben dolgozott.

A szociális problémák enyhítése miatt néhányan igénybe vették az egyszeri meleg ételhez való hozzájutás lehetőségét.

A hajléktalanok száma nem nőtt. Látókörben vannak olyanok, akik ismerősöknél töltötték a telet, mivel a lakásukat elveszítették.

Egyre több háztartásba feltöltő-kártyás mérőórát szereltek fel, mert közüzemi tartozásuk volt.

Az adatok és eloszlásuk az előző évhez hasonló. Kimagasló eltérés nem volt tapasztalható.

Esetjelzések továbbra is érkeznek intézményektől, magánszemélyektől egyaránt. Ezek minden esetben környezettanulmányok készítésével kivizsgálásra kerültek és a megfelelő intézkedések megtörténtek.

Programok

Az új feladatmegosztás a következők szerint alakult:

- a települési önkormányzatok feladatkörében maradt a lakóhely szintű minimumszolgáltatások, általános segítő feladatok biztosítása.
- a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása a járásszékhelyek települési önkormányzataihoz került.
- az új feladatmegosztás fokozott együttműködés kialakítását követeli meg a szolgálatok és a központok között, valamint a központok részéről szakmai támogatás nyújtását írja elő a Gyvt. a szolgálatok irányába

A leírtak alapján a gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekjóléti központ Gyvt.-beli szabályai módosításra kerültek, melyek közül kiemelendő, hogy:

Módosult a feladat ellátási kötelezettség szabálya:

- polgármesteri hivatalt működtető települési önkormányzat és a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni;
- a járásszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni;
- új intézményi formaként jelent meg a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ; ez utóbbihoz kerültek átcsoportosításra a speciális szaktudást igénylő feladatok, valamint a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek, továbbá a központok új gyermekjóléti feladatoként jelenik meg 2018. január 1-i hatálybalépéssel az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

A család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ finanszírozási szabályait a Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény 2. melléklete tartalmazza.

Az a tapasztalatunk, hogy a karácsony előtti időszakban több civil szervezet, alapítvány gyűjtött a rászoruló családoknak adományokat, melyek célba juttatásához az intézményünk segítségét kérték.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 2015. január 1-jétől már előírta, hogy családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre. A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése irányába a következő lépés az a módosítás, miszerint a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet: települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében. Ennek alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásai hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre.

Az integrációból fakadó feladatok ellátása rendszeren belüli erőforrás átcsoportosítással történt. A szolgáltatói nyilvántartásba való bejegyzésre irányuló eljárások lefolytatása, valamint a szakmai együttműködés kialakítása érdekében megfelelő felkészülési idő volt biztosított, hiszen az új rendelkezések hatályba lépési időpontja 2016. január 1-je lett.

Az új intézmények által ellátandó családsegítés feladatait továbbra is az Szt., a gyermekjóléti szolgálat és központ feladatait pedig a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) tartalmazza. A két törvény szakmai végrehajtási rendeletében került szabályozásra a részletes szolgáltatástartalom, valamint a feladatellátás tárgyi és személyi feltételei.

Az integráltan létrejövő szolgáltatás település szinten elérhető kötelező szolgáltatás lett, az ellátandó terület nagysága (járás/település) szerint differenciált szolgáltatási tartalommal.